

Η ΕΥΤΕΡΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

Φυλλάδ. 93.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ.

Τόμος. Δ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1851.

ΓΥΙΖΩΤΟΥ ΒΑΣΙΛΚΤΩΝ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

Ἰπὸ Π. Ι. Χαλικοπούλου.

(Συνέχεια ἴδε φυλλάδ. 92.)

—ο—

Ὁ Ἀμιλιτὼν δύναται δικαίως νὰ καταταχθῆ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἐγνώρισαν καλῶς τὰς ζωτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς θεμελιώδεις βροὺς τῆς κυβερνήσεως, ὄχι βεβαίως τῆς τυχεύσεως, ἀλλὰ τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, ἧς εἶναι ἀξία τῆς ἀποστολῆς καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς. Πάν ὅτι εἰς τὸ σύνταγμα τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν ἀποτελεῖ τὴν τάξιν, τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀκαμάτους προσπάθειαν τοῦ ἀνδρὸς τούτου. Ἴσως ἐθεώρει τὴν μοναρχικὴν κυβερνήσιν προτιμωτέραν τῆς δημοκρατικῆς. Ἴσως ἐδίσταζεν ἐνίοτε περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δοκιμασίας εἰς τὴν ὁποίαν ὑπεβίβλετο ἡ πατρίς του. Ἴσως προσέτι, παρασυρόμενος ἀπὸ τὴν ζωηρὰν φαντασίαν του, καὶ τὴν μεγίστην δύναμιν τῆς διανοίας του, ἐσυλλογιζέτο ἐνίοτε ἀπο-

κλειστικῶς, καὶ ἦτον ὑπερβολικὸς εἰς τὰς κρίσεις του. Ἄλλ' ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀνδρὸς ἦτον ἀνώτερος, ὡς ἦτον καὶ ἡ διάνοιά του ἀνωτέρα· ὑπηρετεῖ λοιπὸν εὐλικρινῶς τὴν δημοκρατίαν, καὶ κατεγίνετο εὖλαϊς δυνάμει νὰ τὴν στερεώσῃ, καὶ ὄχι νὰ τὴν ἐξασθενίσῃ. Ἐπρέσβευεν ὅτι, φυσικῶς καὶ κατὰ τὸν κυριώτερον νόμον τῶν πραγμάτων, ἡ ἐξουσία κατέχει θεσιν ὑψηλὴν, ὅτι εὐρίσκειται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς κοινωνίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ διοργανώσῃ, κατὰ τὸν εἰρημένον νόμον, καὶ ὅτι πᾶν ἄλλο ἀντίθετον σύστημα ἢ ἔργον, φέρει ταχέως ἢ βραδέως εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν κοινωνίαν τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν. Ἐσφαλε δὲ κατὰ τοῦτο, ὅτι, μὲ ἐπιμονὴν καὶ ἀγερῶν τιὰ, ἦτον τυφλὸς ὁπαδὸς τῶν παραδειγματικῶν τοῦ ἀγγλικοῦ συντάγματος, καὶ τὰ παραδειγματα ταῦτα ἐθεώρει ὡς ἔχοντα τὸ ἴδιον κύρος, εἴτε περὶ καλοῦ εἴτε περὶ κακοῦ ἐπρόκειτο, εἴτε περὶ ἀρχῶν, εἴτε περὶ καταχρήσεων, καὶ δὲν ἐδίδο διόλου εἰς τὴν ποικιλίαν τῶν τύπων τοῦ κυβερνᾶν καὶ εἰς τὴν εὐκαμψίαν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας σημασίαν μεγάλην, οὔτε ἐμπιστοσύνην τολμηράν. Ὁ πολιτικὸς νοῦς ἔχει ἐνίοτε τοῦτο ἴδιον, νὰ μὴ φοβῆται διόλου τὰ νέα πράγματα, εὐλαβοῦμενος τὰ εὐαίωτα.

Τὸ κῆμμα τῆς δημοκρατίας, ὄχι τῆς παραχώδους καὶ ἀγορείας ἐκείνης δημοκρατίας τῆς ἀρχαιότητος

ἢ τοῦ μεσαιῶνος, ἀλλὰ τῆς μεγάλης δημοκρατίας τῶν νεωτέρων χρόνων, δὲν ἔλαβεν ἄλλον πιστότερον καὶ ἐξοχώτερον ἀπὸ τὸν Ἰεφερωῖνα ἀντιπρόσωπον. Ἡ τὸν οὗτος φίλος ἐνθερμὸς τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ εἶχε πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἐν αὐταῖς ὑπαρχούσας ἀρετὰς, καὶ εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν πηγάζοντα δικαιώματα· ἐγκαρδίως ἐπαθαινετο διὰ τὰς ἀδικίας τὰς ὁποίας ὁ λαὸς εἶχεν ὑπομείνει, διὰ τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα μὲ πολλὴν γενναϊότητα ὑπέφερε, καὶ διηγεκῶς κατεγίνετο, μὲ θαυμασιάν τινα αὐταπάρησιν, νὰ καταπαύσῃ αὐτὰ, ἢ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπανάληψίν των. Δεχθεὶς τὴν ἐξουσίαν ὡς ἀνάγκην ὑποπτον, ὡσεὶ κακὸν κατ' ἄλλου κακοῦ, ἐπροσπάθησεν ὄχι μόνον νὰ περιστείλῃ αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ καταβάλῃ, καὶ ἠθάρτετο δυσπιστίαν κατὰ παντὸς μεγαλείου, κατὰ πάσης προσωπικῆς ἐπιδειξέως, ὡς ἂν ἠπειλοῦν προσεχῆ σφετερισμόν. Εἶχε καρδίαν ἀνοικτὴν, φιλάγαθον, ἐπεικῆ, ἂν καὶ ἤτον αὐτῇ διατεθειμένη νὰ προκαταλαμβάνεται καὶ νὰ παροργίζετο εὐκόλως κατὰ τῶν ἀντιπάλων τοῦ κόμματος του. Εἶχε τελospάντων νοῦν εὐτολμον, ζωηρὸν ἐρευρητικὸν, περιεργον, μᾶλλον δὲν παρὰ προρατικὸν, ἀλλ' εἶχε συγχρόνως καὶ φρόνησιν ἱκανὴν νὰ μὴν ἀρίνη τὰ πράγματα νὰ φθάνωσιν εἰς τὸ ἔπακρον, καὶ ἱκανότητα προσέτι νὰ εὐρίσκη κατὰ τῶν ἐπικειμένων δεινῶν καὶ κινδύνων μέτρα δυνάτῃ καὶ σταθερὰ, τῶν ὁποίων χρῆσις ταχύτερα καὶ γενικωτέρα ἤθελεν ἴσως τὸν παρασύρει εἰς ἀτοπήματα.

Δύσκολον ἔργον ἦτον νὰ ἐνώσῃ τις τοὺς εἰρημένους δύο ἄνδρας, καὶ νὰ κατορθώσῃ ὥστε νὰ συνεργάζωνται αὐτοὶ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὑπουργεῖον. Μόνον ἡ κρίσιμος κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοντο τὰ δημόσια πράγματα, μόλις ψηφισθέντος τοῦ συντάγματος, καὶ ἡ ἀμερόληπτος τοῦ Βασιγκτῶνος ὑπεροχὴ ἠδύνατο νὰ φέρωσι τὸ εὐχάριστον τοῦτο ἀποτελέσμα. Ὁ Βασιγκτῶν ἐνησχολήθη ἰδίως εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μὲ μεγάλην καρτερίαν καὶ φρόνησιν. Ἄλλ' ἐνδομύχως ἐπροτίμα τὸν Ἀμιλτῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς του. «Θεωροῦν τινεὶς αὐτὸν, ἔλεγον, ἀνθρωπὸν φιλόδοξον, καὶ ἐπομένως ἐπικίνδυνον. Ἐστὼ συνομολογῶ καὶ ἐγὼ ὅτι εἶναι φιλόδοξος, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀξίεισιν ἐκείνην φιλοδοξίαν, ἣτις κάμνει τὸν ἀνθρώπον νὰ διαπρέπῃ ἐπὶ παντὸς πράγματος, τοῦ ὁποίου ἐπιλαμβάνεται. Ἐπιχειρητὴς ὢν, ἔχει προσέτι καὶ δέξνοιοιαν μεγίστην, καὶ κρίνει βασιμῶς περὶ τῶν πραγμάτων, ἅμα ἴδῃ αὐτὰ.» Ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξηγήθη ὁ Βασιγκτῶν μόνον κατὰ τὸ 1798, ὅτε πλέον ἔχαιρε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Ἐνὸσφ ὁμοῦς διεύθυνε τὰ δημόσια πράγματα τῆς πατρίδος του, εὐρισκόμενος μεταξὺ τῶν εἰρημένων δύο ὑπουργῶν, ἐφέρθη πάντοτε πρὸς αὐτοὺς μὲ πολλὴν προσφύλαξιν, καὶ μὲ τὴν αὐτὴν πρὸς ἀμφοτέρους ἐμπιστοσύνην. Ἐθεώρει καὶ τοὺς δύο εἰλικρινεῖς καὶ ἀναγκαίους εἰς τὴν πατρίδα του καὶ πρὸς ἑαυτὸν. Ὁ Ἰεφερωῖν τοῦ ἐχρητίμεισεν ὄχι μόνον ὡς δεσμὸς ἐνώσεως μετὰ τοῦ δημοτικοῦ κόμματος, καὶ ὡς μέσον ἐπιβόρως εἰς αὐτὸ, ἀλλὰ προσέτι καὶ ὡς ἀντιπερισπασμὸς ἐντὸς τῆς κυβερνήσεως κατὰ τῶν διαθέσεων, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν ὑπερβολικῶν, καὶ ἀπερισκέπτων ἐνίοτε, λόγων τοῦ Ἀμιλτῶνος καὶ τῶν φίλων του. Συνβιελόμετο μεθ' ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν κατ' ἴδιαν περὶ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα ἐμελλαν ὁμοῦ νὰ συζητήσωσι, καὶ ἐπραττεν οὕτω, θέλων νὰ προλάβῃ ἢ νὰ μετριάσῃ τὰς διαφωνίας. Ἐγνώριζε νὰ παράγῃ ὑπὲρ αἰῶς κυβερνήσεως ὠφελείας ἀπὸ τῆν ὁποίαν ἕκαστος αὐ-

τῶν εἶχεν εἰς τὸ κόμμα του βαρύτητα καὶ δημοικότητα, καὶ πολλάκις αἱ ὠφέλειαι αὐταὶ ἀπέβαινον καὶ ὑπὲρ τῶν δύο. Ἐδρατιεν ἐπιτηδεῖς πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ διατηρῇ αὐτοὺς ὑποκειμένους εἰς κοινὴν τινα εὐθύνην. Καὶ ὅταν αἱ κορυφωθεῖσαι διαφοραὶ καὶ τὰ ἐξηγημένα πάθῃ προεμήνυαν ἀναπέφρευκτον τὴν ῥῆξιν, παρενέβαιεν ἀμέσως, καὶ παραινῶν καὶ ἱκετεύων, καὶ τὴν προσωπικὴν του βαρύτητα μεταχειρίζομενος, καὶ μετὰ παρρησίας καὶ συγκινήσεως ἐπικαλούμενος τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν φρόνησιν τῶν δύο ἀντιζήλων, ἀνεγαίτιζε τοὺλάχιστον τὴν φανέρωσιν τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ.

Καθὼς φρονίμως καὶ ἐπιτηδεῖς ἐπολιτεύετο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὕτως ἐπολιτεύετο καὶ πρὸς τὰ πράγματα, διότι καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ θέσεως πολὺ ἐπεμελεῖτο, καὶ ἀφορμὴν εἰς ζητήματα παράκαιρα ἢ περιττὰ δὲν ἔδιδε, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνήσυχον ἐπιθυμίαν νὰ κανονίσῃ τὰ πάντα, νὰ δεσπόσῃ τῶν πάντων δὲν ἐκυριεύετο, ἀλλ' ἄφινε τὰ βουλευτικὰ σώματα τῆς ἐπικρατείας, τὰς τοπικὰς διοικήσεις, τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὑπαλλήλους, νὰ ἐνεργῶσιν ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτως, ἐντὸς τῆς ἀρμοδιότητός των, καὶ δὲν ἐξέφραζε ποτὲ γνώμη, οὔτε ἀνελάμβανεν εὐθύνην, ἂν δὲν ὑπῆρχε φανερὰ καὶ πρακτικὴ ἀνάγκη.

Καὶ ἡ πολιτικὴ αὐτῆ, ἡ τοσοῦτον ἀκραφνῆς, ἡ τοσοῦτον προφυλακτικῆ, καὶ τοσοῦτον προσεκτικῆ ὥστε νὰ μὴν ἐκθέσῃ τίποτε εἰς κίνδυνον, μῆτε τὰ πράγματα, μῆτε ἑαυτὸν, δὲν ἦτον θεαίως πολιτικὴ ἀρμοδιότητα εἰς διοίκησιν ἀδρανῆ, ἄστατον, ἀνακόλουθον, ζητοῦσαν καὶ εὐρίσκουσαν πανταχοῦ νοῦν καὶ ὠθησιν, διότι, ἀπεναντίας κυβερνήσεως ἄλλη παρὰ τὴν κυβερνήσιν τοῦ Βασιγκτῶνος δὲν ὑπῆρξε ποτὲ περισσώτερον ῥῆτὴ καὶ δραστηρία, περισσώτερον σταθερὰ εἰς τὰς ἰδέας τῆς, καὶ ταχεῖα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεών τῆς.

Καὶ τὴν ὁδὸν ταύτην ἐβάδιζε, θέλων οὕτω νὰ καταστείλῃ τὴν ἀναρχίαν, καὶ παγιώσῃ τὸν δεσμὸν τῆς Ὀμοσπονδίας, τὴν κεντρικὴν ἐξουσίαν. Τὴν ἐντολήν του ταύτην ἐξεπλήρωσε μὲ θρησκευτικὴν πίστιν καὶ ἀκρίθειαν. Ἀπ' ἀρχῆς, ἦτις ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῶν βουλευτικῶν σωμάτων, ἀνεφύησαν πολλὰ καὶ μεγάλα ζητήματα, διότι ἔπρεπε νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν τὸ σύνταγμα. Τὰ ζητήματα περὶ τῶν σχέσεων τῶν βουλῶν μετὰ τοῦ προέδρου, περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς γερουσίας συνεννοήσεως, προκειμένου λόγου περὶ συνθηκῶν καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, περὶ τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, περὶ τῆς συστάσεως τῶν ὑπουργικῶν τμημάτων, ὅλα ταῦτα ἐσυζητήθησαν καὶ ἀπεφασίσθησαν ὀριστικῶς. Ἡ ἐργασία αὕτη ἦτον μεγίστη, διότι δι' αὐτῆς τὸ σύνταγμα ὑπεβλήθη ἐκ νέου κατὰ τινα τρόπον, εἰς τὴν διαμάχην τῶν κομμάτων. Ἀποφεύγων τὴν ἐπιδειξιν καὶ τὴν βαβυλωνίαν, μὴν ἔχων σκοπὸν σφετερισμοῦ τινος, ἀλλὰ προνοητικὸς καὶ σταθερὸς ὢν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς εἰς αὐτὸν ἀνατεθείσης ἐξουσίας, ὁ Βασιγκτῶν, διὰ τῶν φροντιστῶν καὶ τῆς ἀκρας αὐτοῦ ἀφωσιώσεως πρὸς τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς, κατώρθωσεν ὥστε τὸ ἔργον νὰ περαιωθῇ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν ἰδίων ἐκείνων ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπὸ τῆς ἐναρξέως του εἶχον ὑπερισχύσει, καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεσαν εἰς τὴν ἄξιαν καὶ ἰσχυρὰν διοργάνωσιν τῆς κυβερνήσεως.

Ἡ πρακτικὴ εὐρέθη σύμφωνος μὲ τὰς ἀρχὰς. Ἄμα ἐπιληθθεῖς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν κομμάτων, ὁ ἀνὴρ ἐκείνος, ὅστις εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑπουργείου του

ἔδειξε τοσαύτην ἀνοχὴν, ὠδηγήθη εἰς τὴν διοίκησιν του ἀπὸ σταθερὸν τινα κανὸνα διαγωγῆς τὸν ὁποῖον ἀπαρῆγκλίτως ἠκολούθησεν. «Ἐνὸσφ τιμῶμαι κυβερνῶν τὴν πατρίδα μου, δὲν θέλω διορίσει ποτὲ ἐν γνῶσει, εἰς κάμμειαν ἐκ τῶν ἀξιολόγων δημοσίων θέσεων, ἀνθρώπον ἔχοντα φρονήματα ἐναντία εἰς τοὺς γενικοὺς σκοποὺς τῆς κυβερνήσεως. Πρᾶγμα τοιοῦτο, κατ' ἐμὲ, ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρομα πολιτικὴ αὐτοχειρία. . . . Εἰς κυβερνήσιν ἐλευθέραν, ὡς τὴν ἡμετέραν, ἔγραφε πρὸς τὸν ἐν Λονδίνω πρέσβην τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν Μορρῆν, ὅταν οἱ πολῖται ἦσαν ἐλεύθεροι νὰ ἐκφράζωσιν ἀκωλύτως τὰ φρονήματά των, ὡς καὶ ἐκφράζουσιν αὐτὰ, πολλάκις μὲν ἀφρόνως, ἐνίοτε δὲ ἀδικῶς, διότι δὲν ἔχουν ἀκριβεῖς πληροφορίες περὶ τῶν πραγμάτων, εἶναι ἐπόμενον νὰ κυριεύηται ἐνίοτε ὁ λαὸς ἀπὸ τινα ἀναβρασμῶν, ἀλλ', ἀφοῦ ἅπαξ ἐδήλωσα ποῖον εἶναι τὸ πολιτικὸν μου σύμβολον, δύνασαι νὰ δώσῃς ἀφόδως πᾶσαν διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ κυβερνήσις τοῦ τόπου τούτου, ἐνὸσφ ἐγὼ κρατῶ εἰς χεῖρας τὰς ἡνίας αὐτῆς, δὲν ὑπέφερον, οὔτε θέλει ὑποφέρει ποτὲ, νὰ μείνῃ ἀτιμώρητος καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀκόμη πράξις τῶν ὑπαλλήλων τῆς ἣτις ἤθελεν εἶσθαι ἐναντία τοῦ πρέποντος.»

Καὶ ὅταν ἀκόμη ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῶν διατυπώσεων, ἀσυμβιβάστων μὲ τὰ ἔξεις τοῦ βίου του, κρίσις ὀρθὴ καὶ διάθεσις σταθερὰ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, πράγματα τὰ ὁποῖα ἐπίσης θεωροῦνται ὡς ὄροι τῆς ἐξουσίας, τὸν ἐφώτιζαν καὶ τὸν ὠδήγουν εἰς τὰς ἀποφάσεις του. Σοβαρὸν ζήτημα, μετὰ τὴν ἐκλογὴν του, ἀναρῆμεταξὺ τῶν κομμάτων, ποῖα θέλει εἶσθαι ἢ πρὸς τὸν πρόεδρον ἐθιμοταξία. Πολλοὶ τῶν Ὀμοσπονδικῶν, ἀνθρώποι ὄντες ὁπαδοὶ τῶν παραδόσεων καὶ τῆς μοναρχικῆς λαμπρότητος, ἐνόμισαν ὅτι ἐθριαμβεύσαν ὅτε, εἰς χορὸν τινα, προλαβόντες, ἐνήργησαν νὰ τεθῇ σκιμπος ἐπὶ δύο βαθμίδων ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους τῆς αἰθούσης, ὅπου μόνον ὁ Βασιγκτῶν καὶ ἡ σύζυγός του ἠδύνατο νὰ καθήσωσι. Πολλοὶ τῶν δημοκρατικῶν ἐθεώρουν, τὸσον εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖας ταύτας, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐκ μέρους τοῦ προέδρου δημοσίας ὑποδοχὰς, τὴν ἐκ προθέσεως ἐπάνοδον τῆς τυραννίας, καὶ ἠγανάκτου διότι ἐδέχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, καθ' ὥρας προσδιωρισμένας, τοὺς ἐνώπιόν του παρυσιαζομένους, καὶ ἐχαιρέτιζεν αὐτοὺς μὲ ψυχρότητα καὶ μὲ δλίγην ὑπόκλισιν. Ὁ Βασιγκτῶν ἐμειδία καὶ διὰ τὴν χαρὰν καὶ διὰ τὴν ὀργὴν τῶν κομμάτων, ἐπιμένων εἰς τὴν λίαν μετριόφρονα τάξιν τὴν ὁποίαν ἀπ' ἀρχῆς παρεδέχθη. «Ἄν ἦμην κύριος τῶν ὀρέξεών μου, ἤθελα διάγει μόνῃρης καθ' ὅλας τὰς στιγμὰς, αἰτινας μὲ μένουν μετὰ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐπαγγέλματός μου. Ἀλλὰ δὲν πράττω τοῦτο, διότι νομίζω πρέπον ν' ἀφίνω εἰς ὄλους τὴν εἰσοδὸν πρὸς ἐμὲ ἐλευθέραν, καθόσον τοῦτο δύναται νὰ συμβιβάσθῃ μὲ τὸ πρὸς τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα ὀφειλόμενον σέβας. Τὸ σέβας τοῦτο, φρονῶ, τότε μόνον δύναται ν' ἀποκτηθῇ καὶ διατηρηθῇ, ὅταν βαδίζῃ τις τὴν μέσῃν ὁδὸν μεταξὺ τῆς μεγαλεπρεπειᾶς καὶ τῆς οἰκειότητος.»

Προσκόμματα ὁμοῦς μεγαλήτερα ἀνεφάνησαν ἀμέσως, κατὰ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ παλαίσῃ ἡ σταθερότης αὐτοῦ. Μετὰ τὴν καθίδρυσιν τῆς συνταγματικῆς κυβερνήσεως, τὸ δυσχερέστερον εἰς τὴν δημοκρατίαν ζήτημα, τὸ οὐσιωδέστερον ἴσως ὅλων τῶν λοιπῶν, ἦτον τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα. Μεγίστη ἀταξία ἐπεκράτει εἰς τὰ οἰκονομικὰ πράγματα, διότι ὑπῆρχαν χρεὴ τῆς Ὀμοσπονδίας ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ, χρεὴ ἰδιαίτερα τῶν

Πολιτειῶν, συμφωνηθέντα ἐν ὀνόματι αὐτῶν, χρησιμεύσαντα ὁμοῦς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα. Ὑπῆρχαν προσέτι γραμμάτια ἐξαργυρώσεως, ἀγοραὶ τροφοδοσιῶν, τόκοι ὑπερημερίας, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δικαιώματα διαφόρου φύσεως καὶ διαφόρου ἀρχῆς, σχεδὸν ἀγνωστα, καὶ ὀλωσδιόλου ἀκαθάριστα. Καὶ εἰς ἐπίμετρον ὄλων τούτων, δὲν ὑπῆρχαν ἔσοδα δεδαιωμένα καὶ ἱκανὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας τοιαύτη κατάσταση πραγμάτων παρουσίαζε. Πολλοὶ, καὶ κυρίως ὄλοι οἱ ἀποτελοῦντες τὸ δημοκρατικὸν κόμμα, δὲν ἤθελαν νὰ παραδεχθῶσιν ὅλα ταῦτα τὰ βάρη, ἀλλ' οὔτε, καὶ συγκυρῶντες εἰς τὴν συγκέντρωσιν των, ἐπρότειναν μέτρον δυνάμενον νὰ χύσῃ φῶς εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο χάος. Ἦθελαν ὥστε τὰ χρεὴ ἐκάστης Πολιτείας νὰ ἐπιβαρύνωσιν αὐτὴν καὶ μόνον, μὴ λαμβανόμενης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀνισότητος αὐτῶν. Ἦθελαν νὰ ὑπάρξωσι διακρίσεις μεταξὺ τῶν δανειστῶν, ν' ἀναχθῶσιν οὔτοι εἰς τάξεις, αἱ τάξεις δ' αὐταὶ νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐκάστου χρέους, καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῶν ἀληθῶς καταβληθέντων χρημάτων. Ἀπῆτουν τελοσπάντων νὰ ληφθῶσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἤθελαν δεικνύει μὲν εἰς τὸ φαινόμενον εὐσυνείδητον τινα καὶ δικαίον ἔλεγχον, ἀλλ' οὐσιωδῶς ἤθελαν εἶσθαι μέσα ὑπεκφυγῆς, ὥστε νὰ μὴ πληρωθῶσι ποτὲ ἢ νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ χρεὴ τῆς ἐπικρατείας.

Ὁ Ἀμιλτῶν, ὡς ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν, ἐπρότεινε τὸ ἐναντίον σύστημα. Ἐπρότεινε τὴν συγκέντρωσιν εἰς βάρος τῆς Ὀμοσπονδίας καὶ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόσβεσιν ὄλων τῶν διὰ τὸν κοινὸν ἀγῶνα συμφωνηθέντων, εἴτε ἐντὸς, εἴτε ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας, χρεῶν, ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ συνομολογήσαντες αὐτὰ, ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ ἀρχαὶ αὐτῶν, καὶ ὁποιοῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ κομιστὰι τῶν δημοσίων ἐμολογιῶν. Ἐπρότεινε προσέτι τὴν ἐπιβολὴν φόρων τινῶν, ἱκανῶν εἰς ἀπόσβεσιν τοῦ δημοσίου χρέους, καὶ τὴν σύστασιν ἐθνικῆς τραπεζῆς, δυναμένης νὰ βοηθήσῃ τὴν κυβερνήσιν εἰς τὰς οἰκονομικὰς τῆς ἐργασίας, καὶ ὑποστηρίξῃ τὴν πίστιν αὐτῆς.

Μόνον τὸ σύστημα τοῦτο ἦτον ἠθικὸν καὶ εἰλικρινές, μὲ ἄλλους λόγους τίμιον καὶ ἠθικόν.

Ἐστέρου τὴν Ὀμοσπονδίαν, συνδέον οἰκονομικῶς τὰς Πολιτείας, ὅπως ἦσαν αὐταὶ συνδεδεμένοι καὶ πολιτικῶς.

Ἀνήγειρε τὴν πίστιν τῆς ἐπικρατείας, διὰ τοῦ μεγάλου παραδείγματος τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν δημοσίων χρεῶν, καὶ διὰ τῶν ἐγγυήσεων, τὰς ὁποίας ἐδίδε περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν.

Ἐνίσχυε τὴν κεντρικὴν κυβερνήσιν, περιστοιχιζομένην, ἔνεκεν αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς κεφαλαιούχους, καὶ λαμβάνουσαν ἐπὶ αὐτῶν καὶ δι' αὐτῶν, δυνάτῃ μετὰ ἐπιβόρως.

Κατὰ πρῶτον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Ἀμιλτῶνος δὲν ἐτόλμησαν νὰ πολεμήσωσι τὸ σύστημά του φανερὰ· ἐπροσπάθησαν ὁμοῦς νὰ ἐξασθενήσωσι τὸ κύρος τῆς ἀρχῆς, ἀμφισβητοῦντες τὸ ἰσάξιον τῶν χρεῶν, φιλονεικοῦντες τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν δανειστῶν, καὶ κατακρίνοντες τὴν ἐπιβολὴν τῶν φόρων.

Φίλοι τῆς τοπικῆς ἀνεξαρτησίας, ἀπέκρουαν, ἀντὶ νὰ ἐπαινώσωσι, τὰ πολιτικὰ ἀποτελέσματα τῆς οἰκονομικῆς ἐνότητος, καὶ ἐζήτουν, δυνάμει τῶν γενικωτάτων αὐτῶν ἀρχῶν, ὥστε αἱ πολιτεῖαι ν' ἀρεθῶσι, τόσον διὰ τὸ παρελθόν, ὡς καὶ διὰ τὸ μέλλον, εἰς τὰς διαφόρους περιπετείας τῆς θέσεως καὶ τῆς τύχης των.

Ἐνόμιζαν προσέτι: ὅτι ἡ ἐθνικὴ πίστις ἐξηγοράζετο πολὺ ἀκριβῶς, καὶ ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃσιν αὐτὴν διὰ θυσῶν μικροτέρων καὶ ἀπλουστέρων. Ὅθεν κατέκριναν τὰς περὶ πίστειας, δημοσίων χρεῶν, ἀ προσέσεως αὐτῶν, καὶ συστάσεως τραπέζης θεωρίας τοῦ Ἀμιλτωνῶν, ὡς ἀσαφεῖς καὶ μὴ βασιμους. Ἐκεῖνο ὅμως διὰ τὸ ὅποιον ἰδίως παρωργίζοντο ἦτον τὸ τελευταῖον ἀποτέλεσμα τοῦ συστήματος τοῦ Ἀμιλτωνῶν. Ἐπικίνδυνος σύμμαχος εἰς πᾶσαν ἐξουσίαν εἶναι ὁ πλοῦτος, διότι, ἐνῶ ὀλίγην ὑπόληψιν προξενεῖ, μέγαν φθόνον συγχρόνως διεγείρει. Προκειμένου λόγου περὶ πληρωμῆς τοῦ δημοσίου χρέους, τὸ δημοσπονδικὸν κόμμα εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰς ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς τιμῆς. Ὅταν ὅμως τὸ δημοσίον χρέος καὶ ἡ ὑπερπαια τοῦ ἐχρησίμευαν ὡς μέσα αἰφνιδίας τινὸς τύχης, καὶ ἴτως παρανόμου ἐπιβροῆς, τότε ἡ αὐστηρότης τῆς ἠθικῆς ἐσυνηγόρει ὑπὲρ τοῦ δημοκρατικοῦ κόμματος, καὶ ἡ τιμιότης ἔδιδε χεῖρα βοηθείας εἰς τὸν φθόνον.

Ὁ Ἀμιλτωνῶν, εἰλικρινῆς καὶ πεπεισμένος ὢν εἰς τὸ ἔργον του, ὑπέφερε τὸν ἀγῶνα μὲ τὴν συνήθη του καρτερίαν ἀρχηγὸς κόμματος παρὰ οἰκονομολόγους, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν διοίκησιν τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ σκοπὸν κυρίως ἐδίωκεν, ἥτοι τὴν θεμελιώσιν τῆς ἐπικρατείας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κυβερνήσεως.

Μεγίστη ἦτον ἡ ἀμηχανία, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη τότε ὁ Βασιγκτωνῶν. Ἀπειρος ὢν τῶν οἰκονομικῶν, δὲ εἶχεν ἰδίαν καὶ ἔλλογον πεποίθησιν εἰς τὴν ἀξίαν τῶν προτεινομένων μέτρων. Ἡσθάνετο πόσον ὀρθὰ ἦσαν ταῦτα, καὶ πόσον ἠδύνατο νὰ ὠφελῆθῃ ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπικράτεια, καὶ εἶχε πίστιν εἰς τὸν Ἀμιλτωνῶνα, εἰς τὴν κρίσιν καὶ τὰς ἀρετάς του. Ὅταν ὅμως αἱ συζητήσεις παρετίνοντο, ὅταν αἱ ἀντιβροῆσεις ἐπολλαπλασιάζοντο, ἡ διάνοιά του ἐταράσσετο, καὶ ἡ συνειδησίς του δὲν ἔμεινε ἡσυχος· καὶ, εὐτως ἀμηχανῶν, ἠρώτα ἑαυτὸν ἀν' ἡ κυβερνήσεως του εἶχε δίκαιον.

Τὶ πρῶτον νὰ θαυμάσῃ τις, τὴν ἀμεροληψίαν τὴν ὁποίαν τοῦ ὑπηγόρευαν αἱ ἀμφιβολίαι του, ἡ τὴν σταθερότητα, μὲ τὴν ὁποίαν, ἀφοῦ τὰ πάντα καλῶς παρετήρησε, ὑπεστήριξε τὸν Ἀμιλτωνῶνα καὶ τὰ μέτρα του. Ἡ διαγωγή του αὕτη ἦτον ἀποτέλεσμα θαθείας πολιτικῆς συνέσεως. Καὶ ἀληθῶς μὲν τὰ οἰκονομικὰ σχέδια τοῦ ὑπουργοῦ εἶχαν καὶ τὰς ὑπερβολὰς των, εἰς δὲ τὴν ἐντέλειαν των εἰσεχώρησαν καὶ τινες καταχρήσεις· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἦσαν ἀνάξια λόγου ἀπέναντι τῆς ὑψηλοτέρας ἀληθείας, ὅτι ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, θεμελιῶν τὴν δημοσίαν πίστιν, καὶ συνδέων στερεῶς τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν μὲ τὴν πολιτικὴν τῆς ἐπικρατείας, ἔδιδεν ἀμέσως εἰς τὴν νέαν κυβερνήσιν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς συστάσεώς της, κύρος καὶ ἰσχὺν ἐξουσίας, ἀρχαίας καὶ ἐδραίας συγχρόνως.

Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερέβη τὰς μεγαλητέρας προσδοκίας. Οἱ ἄνθρωποι ἐπειθήσαν διὰ θέλουν ἔχει ἀσφάλειαν τὰ πράγματα διεθύνοντο μὲ δραστηριότητα· ἡ διοίκησις τοῦ τόπου ἐτακτοποιήθη. Ἡ γεωργία καὶ ἡ ἐμπορία ἀνεπτύχθησαν· ἡ πίστις ταχέως ἀνεζωγήθη. Ἡ κοινωνία εἶχε πεποίθησιν εἰς τὸ μέλλον γνήσιν. Ὁ τόπος καὶ ἡ κυβερνήσις συνήξαν, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἁρμονίας ἐκείνης, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν εὐρωστίαν τῶν ἐπικρατειῶν.

Ὁ Βασιγκτωνῶν εἶδε τότε, ἰδίως ὀφθαλμοῖς, καθ' ὅ-

λην τὴν Ἀμερικὴν, τὸ ἔνδοξον τοῦτο καὶ εὐχάριστον πρὸς αὐτὸν θέαμα. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἐπίσημους αὐτοῦ περιουσίας, διέτρεξε βραδέως ὅλα τὰ μέρη τῆς Ὀμοσπονδίας, καὶ πανταχοῦ τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ θαυμασμόν, εὐγνωμοσύνην, καὶ ἀγάπης αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν μόνην ἀμοιβὴν ἣτις εἶναι ἀξία νὰ συγκινήσῃ τὴν καρδίαν τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός. — « Ἐἶμαι εὐτυχὴς διότι ἔκαμα τὴν περιουσίαν ταύτην, ἔγραφε μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του· ὁ τόπος φαίνεται δι' ἐπιπροσέτιον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του· ὁ τόπος φαίνεται δι' ἐπιπροσέτιον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του· ὁ τόπος φαίνεται δι' ἐπιπροσέτιον μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του... Ἡ ἡσυχία βασιλεύει εἰς τὸν λαόν, καὶ ἡ γενικὴ εὐχαριστήσις, ἥτις ὑπάρχει ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως, θέλει διατηρήσῃ αὐτήν... Ἡ γεωργία διευκολύνεται εἰς τὴν ἀνάλωσιν τῶν προϊόντων· ὁ ἔμπορος εἶναι βελτιωμένος περὶ τῶν πληρωμῶν του... Ἡ μέγχι τοῦδε πείρα ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κυβερνήσις τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν στερεοῦται, καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καθίσταται δημοτικωτέρα. Ἡ ἀμεσος εἰς τοὺς νόμους εὐπειθεία μαρτυρεῖ τὴν ὁποίαν ἔχουν οἱ πολῖται ἐμπιστοσύνην καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους των, καὶ εἰς τὰ ὀρθὰ προσέτι μέτρα τῶν ἀνδρῶν οἵτινες διεθύνουν τὰ πράγματα. »

Καὶ συγχρόνως σχεδόν, ὡς ἀν' ἡ θεία Πρόνοια ἐπεμελήθη ὥστε πανταχοῦθεν νὰ μείνη εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἡ αὐτὴ μαρτυρία, ὁ Ἰεφερωῶν ἔγραφε τὰ ἐφεξῆς· « Αἱ νέαι ἐκλογαὶ τῶν ἀντιπροσώπων ἐτελείωσαν, καὶ ὀλίγοι εἶναι αἱ γενόμεναι μεταβολαὶ εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Τὸ συμβᾶν τοῦτο ἀποδεικνύει μετὰ τῶν ἄλλων, ὅτι αἱ πράξεις τῆς νέας κυβερνήσεως ἐπροξένησαν γενικὴν εὐχαριστήσιν... Τὰ πράγματα τῆς ἡμετέρας πατρίδος βαδίζου τὴν εὐτυχεστέραν ὁδόν· τοῦτο δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀληθινήν τῆς κυβερνήσεως πρόοδον, καὶ ἀπὸ τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχει πρὸς αὐτὴν ὁ λαός, ὅστις καὶ ζῆλον ἀκάθεκτον αἰσθάνεται νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ, καὶ ἀδιστακτικῶς πιστεύει δι' ἡ καλῆτέρα ἐγγύησις τῆς ἀσφαλείας ἡμῶν εἶναι ἡ μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς κυβερνήσεως ἀδιάρρηκτος ἑνωσις. »

Ὅθεν, ἅμα ἐτελείωσε τὸ τέλος τῆς προεδρείας τοῦ Βασιγκτωνῶν, ἅμα ἐπῆλθεν ἡ ἀνάγκη νὰ λάβῃ ἡ ἐπικράτεια ἄλλον ἀρχηγόν, ὅλοι γενικῶς ὕψωσαν φωνὴν ἱκετηρίον πρὸς αὐτόν, ἐξορκίζοντες τον νὰ δεχθῆ καὶ πάλιν τὸ βᾶρος τῆς κυβερνήσεως. Τῆς ὁμοφύχου ταύτης ἐπικλήσεως οἱ λόγοι ἦσαν διάφοροι. Τὸ ὄμοσπονδικὸν κόμμα ἐπεθύμει νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐξουσίαν ἡ δημοκρατικὴ ἀντιπολίτευσις ἠσθάνετο ὅτι δὲν ἦτον ἀκόμη εἰς καιρὸν νὰ ζητήσῃ αὐτήν, καὶ ὅτι τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου δὲν ἐσυγχώρουν εἰς αὐτὸν νὰ παραιτήσῃ τὴν πολιτικὴν καὶ τὸν ἀνδρα, κατὰ τῶν ὁποίων ἐκείνη προητοιμάζετο νὰ ἐκτοξεύσῃ τὰ βέλη της. Ὁ λαὸς ἐφοβεῖτο μὴ διαταραχθῶσιν ἡ μεγάλη ἐκείνη τάξις, ἡ ἐπαίσθητὴ ἐκείνη πρόοδος, ἀγαθὰ πολύτιμα, ἀλλ' εἰσέτι ἐπισφαλῆ. Καὶ ὅμως ὅλα τὰ αἰσθημάτων, ὅλα τὰ φρονήματα, κεκρυμμένα ἢ φανερά, πατριωτικὰ ἢ ἰδιοτελεῖ, εἰλικρινῆ ἢ ψευδῆ ἦσαν, ὅλα ἐν γενεῖ συνέτρεχαν εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Μόνος ὁ Βασιγκτωνῶν ἔμεινε διστακτικῶν. Ὁ ἡσυχότατος ἐκεῖνος νοῦς, ἦτον συγχρόνως καὶ προορατικώτατος, ἡ δὲ ἀφιλοκέρδεια τοῦ ἀνδρός διετήρει αὐτὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἐφοβεῖτο νὰ πέσῃ εἰς κάμμιναν ἀπάτην. Ὅσακις περὶ τῶν πραγμάτων καὶ περὶ ἑαυτοῦ ἔκρινε. Τὰ λαμπρὰ φαινόμενα, αὐτὴ ἡ ἀξιόλογος τῶν δημοσίων πραγμάτων κα-

τάστασις, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρύψωσιν ἀπὸ τὴν δρασίαν του τοὺς προσεχεῖς κινδύνους. Ἡ εἶδησις τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως ἐτάραττεν ἤδη τὴν Ἀμερικὴν. Πόλεμος δὲ ἀναπόφευκτος κατὰ τῶν Ἰνδιῶν, ὅστις ὅμως κακῶς εἶχεν ἀρχίσει, ἀπῆτει μεγάλας θυσίας, καὶ ἀπέβαινε δυσμεταχειρίστος. Ἐντὸς τοῦ ὑπουργείου αἱ διαφωναὶ μετὰ τοῦ Ἰεφερωῶν καὶ τοῦ Ἀμιλτωνῶν εἶχαν καταστήσει ζωνταί. Καὶ αὐταὶ αἱ θερμότεραι παραινήσεις τοῦ προέδρου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰς περιορίσωσιν. Ἀπεναντίας, ἀνεφαίνοντο αὐ αἱ σχεδὸν ἐπίσημω δ.α τῆς ἐθνικῆς ἐφημερίδος καὶ τῆς ἐφημερίδος τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν, φύλλων καταπολεμουμένων μετὰ τῶν ἐν ὀνόματι τῶν δύο ἀντιπάλων. Ὑπάλληλος τις τοῦ ὑπουργείου τοῦ Ἰεφερωῶν ἦτον ὁ συντάκτης τῆς πρώτης τῶν εἰρημμένων ἐφημερίδων. Ὁ τύπος τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἐνισχυόμενος τοιοῦτοτρόπως, μετεχειρίζετο ὕψος ἀποτομώτατον καὶ ὑβριστικώτατον. Ὁ Βασιγκτωνῶν ἐδοκίμαζε δι' ὅλα ταῦτα ἀησυχίαν ὑπερβολικὴν. « Ἄν ἡ δυσἀρεσκεία, ἡ δυσπιστία καὶ ὁ ἐρεθισμὸς εἶναι εὐκόλον νὰ μεταδίδωνται τοσοῦτο ἀσθόνως, ἔγραφε πρὸς τὸν εἰσαγγελέα Ῥανδῶλφον, ἀν' ἡ κυβερνήσις καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῆς πρέπει ἀδιακῶπως νὰ ὑποφέρωσι τὰς ὑβρεῖς τῶν ἐφημερίδων, χωρὶς τοῦλάχιστον νὰ γίνεταί ἐρευνα περὶ τῶν πραγμάτων ἡ τῶν λόγων, φοβοῦμαι ὅτι τοῦ λοιποῦ κἀνεὶς τῶν θνητῶν δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ διοικήσῃ τὸ σκάφος, καὶ νὰ βαστάξῃ συναρμολογημένα, ὅλα ὁμοῦ, τὰ μέλη τῆς μηχανῆς. »

(Ἀκολουθεῖ.)

ΟΙ ΕΝΔΕΚΑ,
ἦΤΟΙ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΕΤΗ.

Διήγημα Ἑλληνικόν.

Α'.

Ζήτημα ἀνήκουστον, τρομερὸν, τεράστιον, ὅπερ μεταφέρω ἐνταῦθα τρέμων, γονυκλιτικῶς συγγνώμην αἰτῶν παρὰ τῆς ἀναγνώστριάς μου, ἀλλ' ὅπερ ἔχει μέγα τὸ διάφορον πρὸς τὴν ἀρτιστύτατον ἑλληνικὴν κοινωνίαν, ἐτέθη οὐ πρὸ πολλοῦ μετὰ τῶν νέων τινῶν ἐν ᾧ καιρῷ ἐνετρώσαν πνέοντες τὸ νέκταρ τῆς Μόκας καὶ κηπιζόντες τὴν πόαν τοῦ Λετακκέ, εἰς τὸν κορυφαῖον τῶν ἐν Ἀθήναις περιπαίων, τὸ Πανσιλυπον, συνεδριάζοντες.

Οἱ μὴ εὐτυχῆσαντες νὰ ἴδωσι τὴν μεγαλόνημον πρωτεύουσαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τὰς Ἀθήνας, θέλουσιν ὑποθέσει, ἴσως, ὅτι ὁ κῆπος οὗτος τοῦ Πανσιλυπον εἶναι εὐρύχωρός τις καὶ βαθύσκιος παραδεισος, ὑπὸ δειδροστοιχιῶν, κρηνῶν, δεξαμενῶν καὶ ἀγαμάτων διατεμνόμενος καὶ διακοσμούμενος, ἐνθα πλάτανοι λεῦκαι, φιλύραι, καὶ κυπάρισσοι, καὶ ὅσα ἄλλα δα-

σύφυλλα καὶ ὑψίκομα δένδρα, ἀποτελοῦσι πυκνὴν καὶ δροσερὰν σκιάν ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου ἀδιαπέρασον οὐδόλως. Πέντε ἐξ δενδρόλλια νανοφυῆ, φρέαρ τι χωρικόν, καὶ ἄλωη χθαμαλῶν τινῶν καρποφόρων δένδρων μὲ ἀμπελώνα κύκλω, ἐπὶ πάντων δὲ τούτων, ἀγροτικόν τι οἰκίδιον.

Ἴδου τὸ Πανσιλυπον τῶν Ἀθηνῶν μικρὸν καὶ ἀρτιφυές, ὡς καὶ τὸ κράτος τὸ Ἑλληνικόν. Ἀλλ', ἐν ἀρχῇ τῆς ἀνοίξεως, ὅτε εἶναι τοσοῦτον θερπνὴ ἡ ἑλληνικὴ φύσις, πρὶν εἰσέτι ἀπομακρῆθῃ πᾶν θέλητρον αὐτῆς, πρὶν ἐπέλθῃ ὁ καύτων καὶ ὁ κονιορτός, εἶναι θερψίθυμον τὸ Πανσιλυπον, διὰ τῆς χλοερᾶς ὀψιῶς του, καὶ τῆς ἀναπεπταμένης τοποθεσίας του, ἔθεν καθορᾶται ἡ εὐρύχωρος ἐλαίων, οἱ πέριξ τῶν Ἀθηνῶν κῆποι, ἡ Ἀκρόπολις, καὶ ἡ θάλασσα τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Σαλαμίνας... Τὸ δὲ Τίβολι;... Τὸ Τίβολι εἶναι εὐρέμα γῆς ἀνθηρὸν καὶ χλοερὸν, ἀλλ' ἄνευ ὀρίζοντος, προσφεύστατον δὲ εἰς μονήρεις καὶ αἰσθηματικὰς συνευτεύξεις. Ἦν λοιπὸν μία ἀπὸ τὰς πρώτας τοῦ ἀπριλίου, καθ' ἣν συνῆλθον οἱ νεανίαί μας, ἔνδεκα ὅλοι τὸν ἀριθμὸν, ὧν τρεῖς πολιτικοὶ ὑποψήφιοι, δικηγόρος, ἱατρός καὶ συγγραφεὺς, τρεῖς ὑπάλληλοι διακοσιόδραχμοι, εἰς δημοσιογράφος, εἷς ποιητῆς καὶ τρεῖς στρατιωτικοὶ παντὸς ὅπλου.

« Ὑπάρχουσι ἐτάρετοι γυναῖκες, γενικῶς θεωρουμένου τοῦ πράγματος; »

Τοιοῦτον ἦν τὸ τολμηρὸν καὶ ἀποτρόπαιον ζήτημα, οὐκ ἴσως ἡ συζητήσις ἐμῆλλε νὰ περαιωθῇ διὰ ψηφοφορίας, τὴν ὁποίαν οἱ κομψοὶ ἐκεῖνοι νέοι, ὡς ἄλλοι Ἀμεσοπαῖται, ἀλαυθᾶστους ἑαυτοὺς καὶ ἀδεκάστους νομίζοντες εἰς τὰ τοῦ ἔρωτος, ἀπεκάλουν ἐπίσημον καὶ ὀριστικὴν.

Ἐκ τῶν πολυπείρων τούτων νεανιῶν, οἱ πέντε ἦδη εἶχον ἀγορεύσει, καὶ μέχρι τῆς ὥρας ἡ πλειοψηφία αὐτῶν ἀπεφάνθη κατὰ τῆς ἀρετῆς τῶν γυναικῶν.

— Ἐπειδὴ δὲ ἦλθε καὶ ἡ ἰδικὴ μου σειρά, εἶπεν νεανίας τις ζωηρότητος τῶν ἄλλων, καὶ ὁ ποιητῆς ὑπὸ τῶν φίλων του προσαγορευόμενος, θέλω ἐπικαλεσθῆ ἅπασαν ὑμῶν τὴν προσοχὴν. Ἡ διήγησις μου πιστεύω, θέλει σὰς φωτίσει μεγάλως ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος. Μέχρι τοῦδε ἕκαστος ὑμῶν ἀνέφερε μόνον τὰς ἐντυπώσεις του. Ἀλλ' εἰς τοῦτο φθάσα ἡ συζητήσις, ἀναγκη νὰ λάβῃ νέαν μορφήν καὶ τὰς ἀορίστους σκέψεις νὰ διαδεχθῶσι γεγονότα. Ἀκροασθητε με λοιπὸν μετὰ προσοχῆς.

Ἐνταῦθα ὁ ποιητῆς διέκοψε τὸν λόγον του, ἔστριψε φιλαρέτκως τὸν μύστακά του, ἐρρόφησεν ἐκ τοῦ ποτοῦ του, καὶ ἤρχισε τὴν ἡμιλίαν του. Οἱ ἐταῖροι πάντες διατέλουν ἐν θρησκευτικῇ σιωπῇ.

— Ὡς βλέπετε καὶ ὁμολογεῖτε βεβαίως, ἐπανάλαβεν ὁ ποιητῆς, εὐμοιρῶ ὅπως τῶν ἰδιοτήτων ἐκείνων, δι' ἧς μαίνονται αἱ γυναῖκες... Ἐχω εὐμορφον τὸ ἀνάστημα, μαύρους καὶ ζωηροὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἠρωϊκοὺς τοὺς μύστακας, τὸ χρῶμα ἀνθηρὸν ἄμα καὶ τῆς εὐαισθησίας, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὴν φήμην ποιητοῦ...